

SJÖMÄNNENS DELTIDSPENSION

■ SJÖMÄNNENS DELTIDSPENSION

Syftet med deltidspensionen är att ge äldre arbetstagar en möjlighet att minska sin arbetsinsats och gå stegvis i pension. Ett delmål är även att främja orkandet i arbetet och stöda höjandet av den genomsnittliga åldern för pensionering. Deltidspensionen ersätter delvis inkomstbortfallet på grund av den minskade arbetsinsatsen. Hälsorelaterade faktorer inverkar inte på beviljandet av deltidspension.

■ VEM KAN BEVILJAS DELTIDSPENSION

Deltidspension kan beviljas sjömän som uppfyller följande förutsättningar:

ÅLDERSGRÄNS

Åldersgränserna för deltidspension varierar enligt sjömannens födelseår som följer:

- för år 1946 och därför födda är åldersgränsen 58–64 år
- för år 1947–1952 födda är åldersgränsen 58–67 år
- för år 1953 och därefter födda är åldersgränsen 60–67 år.

HELTIDSPENSIÖN

Sjömannen ska ha heltidsarbetat under minst 12 månader av den 18 månaders period som direkt föregått deltidspensionen. Heltidsarbetet kan ha utförts på sjön eller på land i Finland eller något annat EU- eller EES-land. Ett högst sex månader långt avbrott i arbetet under ovan avsedda tid (exempelvis pga arbetslöshet eller avlösningssedighet) utgör sålunda inte något hinder för erhållande av deltidspension.

Om sjömannen under ovan nämnda 18 månader långa period har erhållit sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjuktiden, ersättning för inkomstbortfall med stöd av trafikförsä-

ringsslagen eller på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring grundad dagpenning, förlängs den 18 månader långa provningstiden med motsvarande tid, dock med högst sex månader.

TILLRÄCKLIGT LÅNG ERFARENHET AV ARBETSLIVET

Sjömannen ska under de 15 kalenderår som närmast föregår deltidspensionens början ha intjänat arbetspensionslagarna underkastade inkomster sammanlagt minst 78 730,40 euro (nivån för 2011). Vid beräkning av inkomster för respektive kalenderår beaktas maximalt 15 746,08 euro (nivån för 2011). Vid beräkningen av inkomster för tidigare år indexjusteras dessa till nivån för deltidspensionens begynnelseår. Inkomsterna kan ha intjänats i Finland eller i annat EU- eller EES-land.

ARBETSTIDEN FÖRKORTAS

Beviljandet av deltidspension förutsätter en förkortad arbetstid. Det här kan ske antingen genom att ändra villkoren i gällande arbetsförhållande eller genom att inleda ett nytt deltids arbetsförhållande. Deltidsarbetet kan utföras på sjön eller på land.

Sjömannen ska förkorta sin arbetsinsats så att deltidspensionens arbetstid utgör minst 35 och högst 70 % av arbetstiden för ett heltids arbetsförhållande enligt det avlösningssystem som tillämpas ombord på fartyget ifråga. Den i sjöarbetsförhållanden fordrade förkortningen av arbetstiden verkställs genom att ändra förhållandet mellan tiden i arbete och fritiden i avlösningssystemet.

INKOMSTERNA SJUNKER

Erhållandet av deltidspension förutsätter även att motsvarande förändring sker i sjömannens förvärvsinkomster som en följd av att arbetsinsatsen minskar. De förvärvsinkomster sjömannen erhåller av deltidspensionen kan utgöra högst 70 och minst 35 % av den fasta inkomsten av det heltidsarbete från vilket sjömannen övergår till deltidspension. Sjömannen avtalar med sin arbetsgivare om inkomsten vid deltidspension.

SJÖMANNEN ÖVERGÅR TILL DELTIDSPENSIÖN I LAND

Sjöman som övergår till deltidspension i land ska minska sin arbetsinsats så att hans/hennes arbetsinkomst av deltidspensionen uppgår till 35–70 % av sjömannens fasta inkomst i det tidigare heltidsarbetet och att motsvarande förändring sker i arbetstiden.

DELTIDSPENSIÖN FÖRUTSÄTTER ETT FORTGÅENDE ARBETS-FÖRHÅLLANDE

Beviljandet av deltidspension förutsätter att sjömannen har ett deltidspension som uppfyller ovan nämnda villkor. Om sjömannen inte har ett deltidspension kan inte deltidspension beviljas. Därför kan deltidspension inte beviljas person som arbetar i återkommande korta arbetsförhållanden som alltid börjar när arbetsskiftet inleds och avslutas vid arbetsskiftets slut. I det här fallet förkortas inte arbetstiden under den tid arbetsförhållandet varar.

På motsvarande sätt förutsätter en fortlöpande deltidspension att även deltidspensionen fortsätter. Om sjömannen är frånvarande från arbetet mer än sex veckor utan avbrott avbryts eller indras deltidspensionen. I den här frånvarotiden inräknas dock inte semester, vederlagsledighet, oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett deltidspensionförhållande eller tid för vilken sjömannen har erhållit dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, sjuklön, ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring till den del sjömannen har fått nämnda dagpenningar under sammanlagt högst 12 månader. De ovan nämnda fallen är så kallad tillåten frånvaro, som inte inverkar på deltidspensionen.

Exemplen 1 och 2 åskådliggör förkortningen av arbetstiden då sjömannen deltidspensionerar på sjön.

Exempel 1

Sjömannen A tjänstgör på en passagerarfärja i trafik mellan Finland och Sverige. Det tillämpade avlösningssystemet är **en vecka arbete : en vecka vederlagsledighet**. Arbetstiden förkortas till 50 % av heltidsarbete genom att lägga in två veckor utan lön i avlösningssystemet. Avlösningssystemet är då följande: **en vecka arbete : en vecka vederlagsledighet : två veckor ledigt utan lön**.

Exempel 2

Sjömannen B tjänstgör på ett lastfartyg. Det tillämpade avlösningssystemet är **5 veckor arbete : 5 veckor vederlagsledighet**. Arbetstiden förkortas till 50 % av heltidsarbetet genom att lägga in 10 veckor utan lön. Avlösningssystemet är då 5 veckor arbete : **5 veckor vederlagsledighet : 10 veckor ledigt utan lön**.

DELTIDSPENSIONENS BELOPP

Deltidspensionens belopp beräknas utgående från den sänkning av sjömannens förvärsinkomst som skett. Deltidspensionsbeloppet utgör 50 % av det belopp varmed inkomsten minskat, dvs av skillnaden mellan lönen för heltidsarbete och lönen för deltidarbete. Med lönen för heltidsarbete avses medelmånadslönen under de fem kalenderår som föregår deltidspensionens början. Vid beräkningen av lönen beaktas förvärsinkomster enligt samtliga arbetspensionslagar samt förvärsinkomster som utgör grund för eventuella sociala förmåner.

Den pension som sjömannen intjänat fram till dess deltidspensionen börjar löpa har beaktats i deltidspensionens belopp genom att ett maximibelopp för pensionen föreskrivits. Beloppet är likamed 75 % av den fram till deltidspensioneringen intjänade pensionen. Pensionen kan ha intjänats inom ramen för sjömanspensionslagen eller någon annan arbetspensionslag. Pensionen kan också ha intjänats i något annat EU- eller EES-land.

Exemplen 3 och 4 åskådliggör beräkningen av deltidspensionens belopp.

Exempel 3

Sjömannen C tjänstgör på en passagerarfärja i trafik mellan Finland och Sverige. Det tillämpade avlösningssystemet är **en vecka arbete : en vecka vederlagsledighet. Hans lön för heltidsarbetet är 3 000 euro/mån.** Då han fyller 60 år kommer han överens med sin arbetsgivare om en förkortning av arbetstiden till 50 % av heltidsarbetet genom att lägga in två veckor utan lön i avlösningssystemet. Det tillämpade avlösningssystemet är då följande: **en vecka arbete : en vecka vederlagsledighet : 2 veckor ledigt utan lön. C:s lön för deltidarbete är 1 550 euro/mån. C:s dittills intjänade pension är 1 400 euro/mån.** Deltidspensionen beräknas enligt följande:

Lön för heltidsarbete	3 000 €
Lön för deltidarbete	1 550 €
Skillnaden mellan lönerna för heltids- och deltidarbete	1 450 €
Av C intjänad pension	1 400 €

50 % av skillnaden mellan lönerna för heltids- och deltidarbete (50 % x 1 450 €)

725 €

75 % av den pension C intjänat, 1 400 €

1 050 €

Deltidspensionens belopp är 50 % av skillnaden mellan lönerna för heltids- och deltidarbete = 725 €.

Efter att ha deltidspensionerats får C 1 550 €/mån. i lön för deltidarbete och 725 €/mån. i deltidspension.

Exempel 4

Sjömannen D tjänstgör på en passagerarfärja i trafik mellan Finland och Sverige. Det tillämpade avlösningssystemet är **en vecka arbete : en vecka vederlagsledighet. Hans lön för heltidsarbetet är 3.000 euro/mån.** Då han fyller 60 år kommer han överens med sin arbetsgivare om en förkortning av arbetstiden till 50 % av heltidsarbetet genom att lägga in två veckor utan lön i avlösningssystemet. Det tillämpade avlösningssystemet är då **en vecka arbete : en vecka vederlagsledighet : 2 veckor ledigt utan lön. D:s lön för deltidarbete är 1.550 euro/mån. D:s dittills intjänade pension är 800 euro/mån.** Deltidspensionen beräknas enligt följande:

Lön för heltidsarbete	3 000 €
Lön för deltidarbete	1 550 €
Skillnaden mellan lönerna för heltids- och deltidarbete	1 450 €
Av D intjänad pension	800 €

50 % av skillnaden mellan lönerna för heltids- och deltidarbete (50 % x 1 450 €)

725 €

75 % av den pension D har intjänat, 800 €

600 €

Deltidspensionens belopp är 600 €.
Deltidspensionens belopp kan aldrig vara högre än 75 % av den intjänade pensionen.

Efter att ha gått i deltidspension får D 1 550 €/mån. i lön för deltidarbete och 600 €/mån. i deltidspension.

INTJÄNINGEN AV PENSION

UNDER TIDEN SOM DELTIDSPENSIONÄR

Pension intjänas även under den tid sjömannen är deltidspensionär. Pension intjänas såväl genom lönen för deltidarbete som genom skillnaden mellan lönerna för heltids- och deltidarbete. Bestämmelserna om intjänandet av pension skiljer sig också från varandra beroende på om sjömannen är född 1946 eller tidigare, under perioden 1947–1952 eller under 1953 eller senare.

Om sjömannen är född 1946 eller tidigare intjänas pension 2 % / år av lönen för deltidarbete fram till utgången av den månad sjömannen fyller 65 år och därefter 1,6 % / år fram till utgången av den månad han fyller 68 år. Ytterligare intjänas pension 1,5 % / år av skillnaden mellan lönerna för heltidsarbetet och deltidarbete.

Om sjömannen är född under perioden 1947–1952 intjänas pension 2 % / år av lönen för deltidarbete fram till

utgången av den månad sjömannen fyller 63 år och därefter 4,5 % / år fram till utgången av den månad han fyller 68 år. Ytterligare intjänas pension 0,75 % / år av skillnaden mellan lönerna för heltidsarbetet och deltidarbete om sjömannen efter deltidspensionen beviljas ålderspension och 1,6 % / år om han efter deltidspensionen beviljas invalidpension.

Om sjömannen är född 1953 eller senare intjänas pension 2 % / år av lönen för deltidarbete fram till utgången av den månad han fyller 63 år och därefter 4,5 % / år fram till utgången av den månad han fyller 68 år. Pension intjänas inte av skillnaden mellan lönerna för heltidsarbetet och deltidarbete.

Exemplen 5, 6 och 7 åskådliggör beräkningen av ålderspension som beviljas efter deltidspension.

Exempel 5

Sjömannen E är född 1945 och har varit deltidspensionerad fem år från att ha fyllt 58 år tills han fyller 63 år och ålderspensioneras.

Hans lön för heltidsarbetet är 3 000 € och lön för deltidarbete 1 550 €. Skillnaden mellan lönerna för heltidsarbete och deltidarbete är 1 450 €.

Den ålderspension som E vid uppnådd 63 års ålder intjänat genom heltidsarbete är 36,25 € / mån. större än den ålderspension han beviljas efter deltidarbete och deltidspension.

Exempel 6

Sjömannen F är född 1948 och har varit deltidspensionerad fem år, dvs ända sedan han fyllde 58 år tills han fyller 63 år och går i ålderspension. Hans lön för heltidsarbete är 3 000 € och lönen för deltidarbete 1 550 €. Skillnaden mellan lönerna för heltidsarbetet och deltidarbete är 1 450 €.

Den ålderspension F intjänat vid 63 års ålder genom heltidsarbete är 90,62 € större per månad än den ålderspension han beviljas efter deltidarbete och deltidspension.

Exempel 7

Sjömannen G är född 1953 och har efter att ha fyllt 60 år varit tre år på deltidspension till dess han fyller 63 år och går i ålderspension.

G:s lön för heltidsarbete är 3 000 € och hans lön för deltidarbete 1 550 €. Skillnaden mellan lönerna för heltidsarbetet och deltidarbete är 1 450 €.

Den ålderspension G intjänat genom heltidsarbete och beviljas honom vid 63 års ålder är per månad 87,00 € större än den ålderspension som beviljas honom efter deltidarbete.

En övergång till deltidspension inverkar inte förhöjande på pensionsåldern om sjömannen har deltidarbete på sjön. I deltidarbete och på deltidspension intjänas lika stor sänkning av pensionsåldern som i heltidsarbete.

Om sjömannen övergår till deltidarbete på land stiger hans pensionsålder till 63 år.

■ ANSÖKAN OM DELTIDSPENSION

Ansökan om deltidspension sker med ansökningsblankett för deltidspension omkring två månader före den planerade pensioneringstiden. Ansökningsblanketten kan ifyllas och skrivas ut på Sjömanspensionskassans webbsajt www.sjomanspensionskassan.fi. Blanketter kan även fås på alla arbetspensionsanstalters och FPA:s betjämningsställen.

Beviljandet av deltidspension förutsätter att sjömannen övergår till deltidarbete. Ansökan om deltidspension ska ske först efter att sjömannen kommit överens med sin arbetsgivare om en övergång till deltidarbete. Ansökan om deltidspension ska göras senast under kalendermånaden innan deltidspensionen börjar löpa eftersom deltidspension inte kan beviljas retroaktivt. Det lönar sig att inleda övergången till deltidarbete i början av en kalendermånad eftersom pensionen alltid börjar löpa den första dagen i månaden.

■ BEVILJANDET AV DELTIDSPENSION

Beviljandet av deltidspension förutsätter en överenskommelse mellan sjömannen och hans arbetsgivare om en övergång för sjömannen till deltidarbete. Vid beredningen av pensionen ber Sjömanspensionskassan arbetsgivaren om en utredning av att sjömannen fyller förutsättningarna för beviljandet av deltidspension. Av utredningen ska det framgå om det aktuella arbetsförhållandet för deltidarbete gäller för viss tid eller tillsvidare samt hur mycket arbetstiden har förkortats i jämförelse med heltidsarbetet. I utredningen ska ytterligare ingå en av arbetsgivaren gjord uppskattning av lönen för deltidarbetet. Utgående från denna beräknas deltidspensionens storlek.

Deltidspension kan inte beviljas om personen ifråga redan får någon på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension. Även i utlandet beviljad pension utgör hinder för erhållandet av deltidspension. Familjepension, folkpension eller pensioner som beviljats med stöd av olycksfalls-, trafikförsäkrings- eller militärskadelagen utgör dock inte hinder för beviljandet av deltidspension.

■ DELTIDSPENSIONEN

DÅ SJÖMANNEN INSJUKNAR

Sjömannen är berättigad till deltidspension även för den tid han får sjukdagpenning med stöd av sjukförsäkringslagen. Dagpenningen fastställs utgående från inkomsterna av deltidarbetet. FPA betalar sjukdagpenning fram till utgången av den kalendermånad som föregår den kalendermånad under vilken antalet sjukdagpenningar skulle nå 300 dagar. Efter att rätten till sjukförsäkringsdagar upphört är sjömannen berättigad till invalidpension enligt sjömanspensionslagen, om han fyller förutsättningarna för beviljandet av denna pension. Invalidpension ska alltid sökas separat i god tid innan sjukdagpenningens primärtid utgår. I jämförelse med att sjömannen skulle ha övergått till invalidpension från heltidsarbete sänker övergången från deltidspensionering inte väsentligt nivån för den invalidpension som beviljas.

■ DELTIDSPENSIONEN

DÅ SJÖMANNEN BLIR ARBETSLÖS

Om deltidarbetet tar slut upphör även deltidspensionen. Efter att ha blivit arbetslös lönar det sig för sjömannen att genast anmäla sig som arbetslös arbetssökande. Sjöman som blivit arbetslös efter att ha varit deltidspensionerad kan efter karenstiden få arbetslöshetsdagpenning om han fyller förutsättningarna för dagpenning. Den inkomstrelaterade dagpenningen för sjöman som hör till arbetslöshetskassan fastställs utgående från inkomsterna av heltidsarbete.

■ JUSTERING, INSTÄLLNING OCH

INDRAGNING AV DELTIDSPENSION

Förändringar i deltidarbetet kan orsaka indragning eller inställning av pensionen eller justering av pensionsbeloppet.

Deltidspensionen indras då förutsättningarna för erhållande av pensionen inte inte mera uppfylls. Så här går det t.ex. då inkomsterna överskrider maximigränsen, permitteringen fortsätter över 6 veckor eller arbetet upphört helt. Utbetalningen av deltidspensionen kan inställas också vid tillfällig förändring.

Deltidspensionstagaren kan ansöka om inställning av pensionens utbetalning på grund av tillfällig, högst 6 månader lång förändring av inkomsterna eller frånvaro från arbetet. Utbetalningen av pensionen inställs från förändringens början. Den inställda deltidspensionen börjar på ansökan utbetalas på nytt när förutsättningarna för erhållande av pensionen åter uppfylls. Deltidspensionen indras om inte ansökan om ny utbetalning av pensionen inlämnats inom 6 månader från inställningen. Om indragningen ges ett separat beslut. Efter över 6 månaders avbrott kan deltidspension erhållas först när alla förutsättningar för erhållandet av den har uppfyllts på nytt.

Deltidspensionens belopp justeras om sjömannens lön för deltidarbetet skiljer sig väsentligt från den lön för deltidarbetet som utgjorde grunden för beräkningen av deltidspensionen och förändringen är bestående. Inkomsterna av deltidarbetet ska under hela pensioneringstiden vara minst 35 % och högst 70 % av den fasta lönenivån för heltidsarbete.

■ KONTROLL AV FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR EN FORTSATT DELTIDSPENSION

Utgående från av arbetsgivarna till Sjömanspensionskassan insända månadsanmälningar kontrollerar pensionskassan att sjömannen fortsättningsvis fyller förutsättningarna för deltidspension. Om sjömannen inte mera fyller dessa förutsättningar drar Sjömanspensionskassan in deltidspensionen. Grundlöst utbetalad deltidspension återkräver Sjömanspensionskassan av sjömannen.

■ DELTIDSPENSIONSTAGARENS

ANMÄLNINGSSKYLDIGHET

Deltidspensionstagaren ska omedelbart anmäla till Sjömanspensionskassan om det för hans del har skett förändringar i förutsättningarna för beviljande av deltidspension.

Deltidspensionären är skyldig att meddela Sjömanspensionskassan om följande förändringar:

- 1 ändringar i arbetstidsarrangemangen
- 2 andra än kollektivavtalsenliga lönejusteringar
- 3 upphörande av arbetsförhållande eller inledning av ett nytt
- 4 inledning eller avslutande av företagverksamhet
- 5 en ny arbetspension eller motsvarande förmån som beviljats av ett EU- eller EES-land
- 6 en över sex veckor lång frånvaro från arbetet som inte beror på semester, vederlagsledighet eller ledighet utan lön som ingår avlösningssystemet för ett deltidarbetsförhållande eller på sådan sjukdom för vilken deltidspensionären får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, sjuklön, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall under högst 12 månader med stöd av trafikförsäkringslagen, och
- 7 om en olycksfallspension enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller en pension enligt trafikförsäkringslagen börjar eller förändras.

SJÖMANSPENSIONSKASSAN TILL DIN TJÄNST

Vår nättjänst erbjuder ett enkelt sätt att utvärdera ärenden hos Sjömanspensionskassan, du må sedan vara ute i arbetslivet eller pensionerad.

På våra sidor hittar du rikligt med nyttig information om sjömannens pensionskydd, olika pensionsformer och sökande av pension.

Där hittar du också Sjömanspensionskassans publikationer och blanketter för ansökan om pension.

UPPGIFTER OM PENSIONEN MED EGNA NÄTBANKKODER

Då du loggar in till vår Loggtjänst kan du bl.a. kolla uppgifterna om dina inkomster, din pensionsålder och uppskatta hur stor din ålderspension blir.

På den avgiftsfria tjänsten kan du även se ditt arbetspensionsutdrag. Om du väljer ett nätutdrag som leveranssätt levererar vi ditt arbetspensionsutdrag elektroniskt även i fortsättningen. Vi påminner dig per e-post – eller med ett textmeddelande – när ditt senaste utdrag kan läsas.

SJÖMANSPENSIONSKASSANS KUNDTJÄNST

Tveka inte att ta kontakt med vår pensionsrådgivning om du vill ställa någon fråga om sökandet av pension.

Nättjänster www.sjomanspensionskassan.fi
Telefontjänsten 010 633 9970

Sjömanspensionskassan, Nylandsgatan 16 A, 00120 Helsingfors

MERIMIESELÄKEKASSA
SJÖMANSPENSIONSKASSAN